

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget).

Redegørelse af 4/5 06 om Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (OSCE). (Redegørelse nr. R 16).

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

1. INDLEDNING

I 2005 kunne OSCE fejre 30 års jubilæum. Med slutakten fra Helsingfors fik demokratiske bevægelser i Østblokken et grundlag for at fastholde deres politiske ledere på forpligtelser i forhold til respekt for menneskerettigheder og fundamentale frihedsrettigheder, herunder tanke-, samvittigheds-, religions- og trosfrihed. Siden har OSCE (tidligere CSCE) bidraget til at opløse det gamle princip om, at stater ikke kan blande sig i andre staters indre anliggender, uanset hvor store forbrydelser de gør sig skyldig i mod egen befolkning. OSCE blev et af de fora, hvor man netop samarbejdede med andre lande om forhold, som tidligere var holdt internt, herunder ikke mindst beskyttelsen af menneskerettighederne. OSCE har haft en afgørende historisk betydning og bevist sin værdi i håndteringen af politiske omvæltninger gennem 30 år.

Der er fortsat brug for OSCE. OSCE støtter og vejleder nye demokratier i udarbejdelse af nye forfatninger og love, træning af politi og dommere, støtte til opbygning af frie medier og af et aktivt civilsamfund. OSCE spiller hovedrollen i valgobservationer. OSCE er et nyttigt forum for en løbende dialog mellem alle 55 medlemmer, som tæller landene i Europa, Nordamerika, Kaukasus og de fem centralasiatiske republikker. Her kan man holde hinanden fast på forpligtelser og drøfte udviklinger, inden de bliver til kriser og uløselige problemer.

Efter 30 år er det naturligt, at der kan være brug for at fokusere og præcisere OSCE's arbejde og løbende tilpasse sig nye sikkerhedspolitiske realiteter. Her er OSCE allerede kommet et langt stykke med sin sikkerhedsstrategi fra december 2003 udarbejdet under dansk ledelse. I 2005 blev en vismandsrapport startskuddet på en reformproces, der navnlig er affødt af den kritik, som især Rusland har fremsat mod OSCE.

2. REFORMDAGSORDEN

Stigende utilfredshed fra Rusland og visse andre SNG-lande har præget OSCE's dagsorden de seneste år. Påstande om geografisk og funktionel skævhed – for megen fokus på demokrati og menneskerettigheder »øst for Wien« – har affødt krav om reform af organisationen.

Der er gjort forsøg på at imødekomme russiske ønsker om mere fokus på det politiske/militære og økonomiske/miljømæssige samarbejde. Men Ruslands krav om en ændret balance synes reelt at handle om at reducere og øve kontrol med indsatsen i den menneskelige dimension. Det gælder især den valgovervågning, der udføres af OSCE's Kontor for Demokratiske Institutioner og Menneskerettigheder (ODIHR). Men også det praktiske demokratiseringsarbejde, der udføres af OSCE's 17 feltmissioner i bl.a. Kaukasus, Centralasien og på Balkan.

OSCE/ODIHR's bredt anerkendte valgobservationer har været under skarp russisk kritik siden omvæltningerne i Georgien i 2003, Ukraine i 2004 og Kirgizistan i 2005. Alle steder bidrog ODIHR's valgrapporter til at afsløre mangler ved valgprocessen og valghandlingerne. Præsidentvalget i Belarus den 19. marts har igen vist, at der er dyb uenighed mellem Rusland,

Belarus samt visse andre SNG-lande og øvrige lande om synet på ODIHR's arbejde og vurderinger. ODIHR beskyldes for dobbeltstandarder. Rusland ønsker mere indflydelse og politisk kontrol med ODIHR's arbejde. De vestlige lande ønsker at bevare institutionens uafhængighed.

En vismandsgruppe (Panel of Eminent Persons) fremlagde i juni 2005 sin rapport med titlen »Common purpose: Towards a more effective OSCE«. Den kalder ikke på en revolution af OSCE, snarere fokusering og effektivisering – i god tråd med danske og vestlige ønsker. Det er også positivt, at rapporten ikke i sig selv lægger op til en underminering af OSCE's menneskelige dimension, herunder ODIHR's valgindsats, og at organisationens principper genbekræftes. Men med dens brede formuleringer har alle – også Rusland – kunnet læse deres ønsker ind i teksten.

I Ljubljana i december 2005 vedtog udenrigsministrene en køreplan (»road map«) for det videre reformarbejde. Den opremser en række områder, som deltagerlandene skal drøfte nærmere i 2006. I køreplanen lykkedes det at opnå enighed om en acceptabel tekst om valgobservation.

Kompromisset, der oprindeligt var en dansk ide, lyder, at ODIHR skal udarbejde en rapport herom til næste ministerrådsmøde i Bruxelles i december 2006. Deltagerlandene får som del af processen adgang til at stille (om ønsket kritiske) spørgsmål til ODIHR.

Drøftelserne af køreplanen og af konkrete reformtiltag er gået i gang. Forslagene omfatter bl.a. styrkelse af generalsekretær og sekretariat, en ny komitéstruktur, tildeling af juridisk status til OSCE, oprettelse af »tematiske missioner«, strømlining af OSCE-konferencer samt styrkelse af missioner og institutioners effektivitet. Mange af forslagene har et administrativt og strukturelt præg, men må ses i lyset af den politiske sammenhæng: Et mere effektivt ODIHR betyder eksempelvis ikke det samme i russiske og i danske ører. Det belgiske OSCE-formandskab har valgt en systematisk tilgang for at skabe troværdighed om processen. Det ændrer dog ikke ved, at der stadig er betydelig uenighed om centrale spørgsmål blandt deltagerlandene.

Danmark er aktivt engageret i reformdebatten. Man arbejder målrettet for, at OSCE's værdifulde indsats for demokrati og menneskerettigheder ikke undermineres. Særligt arbejder Danmark tæt sammen med en række ligesindede lande imod forsøg på at svække ODIHR's valgobservationer og indskrænke institutionens uafhængighed.

Danmark og andre vestlige lande er villige til at drøfte styrkede samarbejdsområder og tilpasning af OSCE til nye sikkerhedsudfordringer. Man er også indstillet på administrative og strukturelle reformtiltag. Kriteriet er imidlertid, at de skal styrke organisationens virke og ikke bliver en hæmsko for dens demokratiseringsindsats.

3. MINISTERMØDET I LJUBLJANA

Det årlige ministermøde foregik i en god og konstruktiv stemning. Selvom der ikke blev truffet store eller spektakulære beslutninger på mødet i Ljubljana den 5.-6. december 2005, efterlod mødet håb om, at OSCE nu er ved at komme ind i mere smult vande efter et par år præget af den russiske vrangvillighed.

Allerede i månederne forud for ministermødet kunne en forbedret stemning registreres. Det mest håndgribelige udtryk for stemningsskiftet var vedtagelsen af nye fordelingsnøgler for deltagerstaternes bidrag til organisationen for 2005-2007, et spørgsmål Rusland havde blokeret i mere end et år.

Det vigtigste resultat på ministermødet var vedtagelsen af køreplanen for reformarbejdet. Men ministrene traf også en række beslutninger omkring terrorismebekæmpelse, grænsesikkerhed, menneskehandel, ligestilling og retsstatsprincipper, den sidste på dansk foranledning med en tilfredsstillende omtale af torturbekæmpelse.

På grund af russisk modvilje mod omtale af forpligtelserne indgået på Istanbul-topmødet i 1999 om russisk tilbagetrækning af tropper og materiel fra Georgien og Moldova kunne der igen i 2005

ikke vedtages nogen politisk sluterklæring. Mødet sluttede i stedet med en formandskabsudtalelse, hvilket var langt at foretrække frem for en svag erklæring.

Det var imidlertid bemærkelsesværdigt, at ministrene nåede til enighed om en relativt stærk erklæring om Georgien. Den udtrykker støtte til de igangværende bestræbelser på at finde fredelige løsninger på konflikterne i Abkhasien og Sydossetien og indebærer navnlig en form for russisk endossering af den georgiske fredsplan for Sydossetien. Man vedtog tillige en erklæring om konflikten i Nagorno-Karabakh, hvor det med henvisning til de nylige møder mellem præsidenterne for Armenien og Azerbajdjan hedder, at parterne er på tærsklen til at gå fra forhandling til beslutning. Lange forhandlinger om en Kosovo-tekst brød derimod sammen, da det viste sig umuligt at nå frem til et kompromis, som kunne reflektere balancen mellem principperne om territorial integritet og folkenes ret til selvbestemmelse.

4. TEGNINGESAGEN I OSCE

I efteråret 2005 blev tegningesagen genstand for drøftelse i OSCE-regi, da den blev rejst af et af OSCE's seks Middelhavspartner-lande, Egypten. Også OIC's generalsekretær Ihsanoglu og OSCE's repræsentant vedr. diskrimination mod muslimer, ambassadør Orhun, har i OSCE rejst sagen og spørgsmål om intolerance og diskrimination over for muslimer i Danmark. Udenrigsministeren afleverede på den baggrund i november 2005, under et møde med OSCE's generalsekretær Marc Perrin de Brichambaut, en rapport om integration af muslimer i Danmark. Efter sagens eskalation tidligt i 2006 har OSCE's Repræsentant for Frie Medier Miklos Haraszti udtalt sig markant til støtte for den danske linie i sagen.

I opfølgning af tegningesagen har regeringen inviteret ambassadør Orhun til at aflægge besøg i Danmark med henblik på at undersøge forholdene for muslimer i det danske samfund på samme måde, som han har undersøgt tilsvarende forhold i en række andre OSCE-lande.

Der vil i løbet af 2006 blive gennemført en række opfølgingsaktiviteter i OSCE-regi med henblik på at fremme både ytrings- og mediefriheden og gensidig respekt, forståelse og tolerance. Bl.a. overvejes en erklæring herom på ministerniveau, og et højniveaumøde om interkulturel, inter-religiøs og inter-etnisk forståelse afholdes i Kazakhstan i juni. Også aktiviteter, der i tråd med OSCE's traditionelle arbejdsmetoder inddrager civilsamfundet, herunder muslimske organisationer, er under planlægning. Fra dansk side lægges der vægt på, at disse aktiviteter inddrager OSCE's partnerstater, så der kan føres en bred dialog også med dem om de spørgsmål, sagen har rejst.

I samarbejdet med OSCE's partnerlande har navnlig Middelhavspartnerne også i år interesseret sig for spørgsmål relateret til intolerance, men også andre spørgsmål tages op. Det årlige Middelhavsseminar, hvori Danmark som tidligere deltog aktivt med oplæg og som rapportør, fandt sted i Rabat i Marokko i september 2005 og havde migration som overordnet tema. Konklusionerne fra formanden kom bl.a. efter dansk initiativ til at indeholde forslag om involvering af civilsamfundet i fremtidige aktiviteter.

5. DEN MENNESKELIGE DIMENSION

Inden for den menneskelige dimension har OSCE fortsat det vigtige arbejde for fremme af demokrati, frie valg og menneskerettigheder. I 2005 har organisationens konferencer blandt andet efter dansk indsats fokuseret på kerneområder som retsstatsprincipper, mediefrihed, tortur og overholdelse af menneskerettigheder under kampen mod terrorisme. Også tolerance/ikke-diskrimination og ligestilling har stået centralt.

Under det årlige gennemførelsesmøde inden for den menneskelige dimension var fokus i 2005 i lighed med tidligere år på en kritisk gennemgang af SNG-staternes efterlevelse af deres OSCE-

forpligtelser. Der var kritisk søgelys på forholdene i særligt Uzbekistan, Belarus og Turkmenistan. Kritikken blev fremført navnlig af NGO'er med tilknytning til de pågældende lande. Både EU og især USA kritiserede i deres indlæg også undertrykkelse af menneskerettigheder i disse lande. Også i 2005 blev den russiske regerings menneskerettighedspolitik kritiseret, og som forventet svarede Rusland igen med at kritisere ODIHR for at anlægge dobbelte standarder.

Forhold »vest for Wien« blev kun i ganske begrænset omfang bragt op på gennemførelsesmødet. Det drejede sig primært om en kritik af USA og Storbritannien for, som led i krigen mod terror, at have udleveret eller påtænkt at udlevere personer til lande, der praktiserer tortur. Herudover blev USA kritiseret for at opretholde dødsstraf som den eneste OSCE-stat ved siden af Belarus og Uzbekistan. På mødet deltog Danmark særlig aktivt på torturområdet, hvor et velbesøgt sidemøde, arrangeret af den Genève-baserede Association for the Prevention of Torture (APT) og støttet af Danmark og Schweiz, fokuserede på den frivillige protokol til FN's torturkonvention (OPCAT). Danmark var endvidere pennefører på udarbejdelsen af EU-indlæg om tortur, dødsstraf og ombudsmænd/nationale institutioner, som også blev afgivet af Danmark.

Danmark har til stadighed deltaget i arbejdet med at styrke OSCE's fokus på kønsrelaterede problemstillinger. Indsatsen førte i december 2004 til vedtagelsen af en handlingsplan om fremme af ligestilling. Den fastslår bl.a., at deltagerlandene, OSCE-formandskabet, generalsekretæren og cheferne for organisationens institutioner og missioner har et fælles ansvar for at styrke ligestilling mellem kvinder og mænd som en integreret del af OSCE's politik og praksis. Danmark arbejdede sammen med Sverige særligt for at gøre implementering af FN's Sikkerhedsrådsresolution 1325 om kvinders rolle i konfliktforebyggelse, konfliktløsning og post-konfliktrehabilitering til et væsentligt element. Danmark arbejdede endvidere for, at der ved ministerrådsmødet i Ljubljana blev vedtaget en særlig beslutning om kvinder i konfliktforebyggelse, krisestyring og post-konfliktrehabilitering. Den vil yderligere bidrage til at styrke organisationens og deltagerstaternes fokus på disse aspekter.

I 2005 arrangerede OSCE en række store konferencer om intolerance. Den seneste (i juni i Cordoba) behandlede særligt antisemitisme og intolerance over for muslimer og kristne. Også spørgsmål som muslimske gruppers manglende integration i nogle europæiske lande samt romaers og mindre religiøse samfunds forhold blev drøftet. Medieomtalen ved konferencen var stor, og der er forhåbninger om, at konferencer af denne type kan bidrage til at højne den offentlige opmærksomhed på problemstillingerne. En erklæring fra konferencen understregede værdien af ODIHR's arbejde med dataindsamling og monitorering af antisemitisme og forbrydelser motiveret af intolerance og fremmedhad. Det arbejde, der udføres af formandskabets tre personlige repræsentanter for arbejdet mod intolerance, blev også fremhævet.

En anden vigtig institution er OSCE's medierepræsentant. Medierepræsentanten har til formål at fremme mediefriheden i alle 55 deltagerstater. Det gøres bl.a. ved at observere udviklingen på medieområdet, rapportere om krænkelser af mediefriheden, rådgive om reform af medielovgivning og uddanne journalister. Der afholdes hvert år konferencer i Kaukasus og Centralasien, hvor der er særligt fokus på udviklingen af frie medier i disse regioner.

6. DEN MILITÆRE DIMENSION

Overordnet har arbejdet i OSCE's militære dimension to formål: Fremme af den generelle sikkerhed og stabilitet i Europa samt bekæmpelse af international terrorisme. Arbejdet går dog på tværs og griber ind i hinanden.

Der har de seneste år kunnet spores en klar tendens til, at arbejdet gradvist flytter fokus hen mod terrorismebekæmpelse. Indsatsen finder især sted på tre områder: Destruktion eller håndtering af små og lette våben (de såkaldte SALW), destruktion af lagre af konventionel ammunition samt eksploaterkontrol af konventionelle våben.

Særlig i relation til destruktion af konventionel ammunition står man over for en overvældende opgave. Der er primært tale om forældet ammunition fra de tidligere sovjethære. Den ligger nu i mange tilfælde ustabil hen og ofte under mangelfuld bevogtning. Danmark er aktivt involveret i dette vigtige arbejde og har påtaget sig en ledende rolle i et stort projekt i Kaliningrad, hvor Rusland har anmodet OSCE om bistand til destruktionen. Det første vurderingsbesøg af et internationalt eksperthold skete således under dansk ledelse i november 2005. Også den videre opfølgning finder sted under dansk ledelse.

Et andet indsatsområde er de såkaldte MANPADS eller skulderbårne luftværnsmissiler. Disse våben udgør en særlig risiko på grund af deres potentielle farlighed for den civile flytraffik, hvis de falder i terroristers hænder.

OSCE's arbejde for generel stabilitet og sikkerhed finder fortsat hovedsageligt sted inden for rammerne af Wien-dokumentet om tillids- og sikkerhedsskabende foranstaltninger (de såkaldte CSBM'er) og det normative adfærdskodeks om militærpolitiske aspekter.

Danmark er aktivt involveret i den løbende implementering af de våbenbegrænsende og tillidsskabende traktater og aftaler, som administreres i rammen af OSCE. Det drejer sig om CFE-traktaten (Traktaten om konventionelle styrker i Europa) og Open Skies-traktaten. En særlig indsats ydes fra dansk side i relation til CFE-traktaten, hvor der er dansk formand for en arbejdsgruppe, som skal opdatere protokollen om traktatomfattet materiel.

7. DEN ØKONOMISKE OG MILJØMÆSSIGE DIMENSION

Der gøres forsøg på at styrke OSCE's økonomiske og miljømæssige dimension, som trods en stadig mere tværdimensionel tilgang stadig er den mindst udviklede del af organisationens arbejde. Et af tiltagene går ud på at dele det årlige Økonomiske Forum op i to dele, så de fremkomne forslag bedre kan nå at blive bearbejdet inden ministerrådsmødet i december.

I maj 2005 afholdtes det 13. Økonomiske Forum i Prag, hvor der blev sat fokus på demografiske tendenser, migration og integration af nationale mindretal med henblik på at fremme sikkerhed og bæredygtig udvikling. På baggrund af resultaterne fra Prag vedtog ministrene i Ljubljana en beslutning om migration.

Det belgiske OSCE-formandskab fokuserer på transportudvikling som et overordnet tema i 2006. Rollen for OSCE er her at stimulere politisk vilje, fremme det regionale samarbejde og identificere konkrete projekter. Første del af det 14. Økonomiske Forum, der afholdtes i januar 2006, så på transportens rolle i at styrke økonomisk udvikling. Forumets anden del, der finder sted i maj 2006, vil behandle sikkerhedsmæssige aspekter af transport bl.a. i lyset af truslen fra terrorister.

Endelig er der for tiden en livlig diskussion om, hvorvidt OSCE kan spille en rolle i det vigtige spørgsmål om energi og forsyningssikkerhed. Som vinterens begivenheder i Ukraine og Georgien har vist, kan konflikter forbundet hermed spille en direkte rolle for regioners stabilitet.

8. TVÆRGÅENDE INDSATSER

Terrorismebekæmpelse

OSCE's indsats mod terrorisme er blevet optrappet de senere år. I det tværgående arbejde udnyttes OSCE's brede sikkerhedsbegreb til at sætte ind på en bred front. I den militære del af samarbejdet har området som nævnt haft stor bevågenhed. Også OSCE's missioner arbejder på dette felt. Ministerrådsmødet i Ljubljana bekræftede tendensen.

Der blev i Ljubljana vedtaget en række beslutninger med forbindelse til terrorismebekæmpelse, herunder om styrkelse af det retlige samarbejde i straffesager med relation til terrorisme,

bekæmpelse af narkotikahandel samt yderligere tiltag til større containersikkerhed. Der blev også efter to års forhandling truffet beslutning om et såkaldt OSCE-koncept for grænsesikkerhed og -forvaltning. Hensigten er at tilbyde deltagerstater bistand med henblik på at skabe åbne og sikre grænser i et frit og mere integreret OSCE-område uden skillelinier. OSCE arbejder også for at forbedre koordination og videndeling om terrorismebekæmpelse med andre regionale såvel som internationale organisationer, herunder ikke mindst FN.

De ikke-militære aspekter af sikkerhed behandles nu, bl.a. efter dansk ønske, mere tværdimensionelt i en ny arbejdsgruppe, hvor tanken er, at terrorismebekæmpelse, politirelaterede spørgsmål samt grænsesikkerhed og -forvaltning skal gå hånd i hånd.

Bekæmpelse af menneskehandel

I juni 2005 aflagde OSCE's særlige repræsentant for bekæmpelse af menneskehandel Helga Konrad besøg i Danmark. Konrads hovedopgave er at hjælpe deltagerstaterne med at bekæmpe menneskehandel, koordinere OSCE's egen indsats og sikre et effektivt samspil mellem regeringer, NGO'er og internationale organisationer. Med udgangspunkt i en handlingsplan fra 2003 skal hun støtte landene i at udmønte anbefalingerne. Desuden kommer den særlige repræsentant med råd og teknisk assistance på det juridiske område og til politikudvikling.

I forbindelse med sit besøg i Danmark mødte Helga Konrad centrale aktører og fik etableret kontakter for fremtidigt samarbejde. Efter besøget i Danmark blev der udarbejdet en kort rapport, som kommer med anbefalinger til, hvordan arbejdet i Danmark med bekæmpelse af menneskehandel yderligere kan styrkes.

I 2005 blev der vedtaget et særligt tillæg til OSCE's handlingsplan vedrørende menneskehandel, der satte særlig fokus på børn som ofre for denne type kriminalitet.

OSCE's Højkommissær for Nationale Mindretal

Embedet, der varetages af svenskeren Rolf Ekeus, har til formål at beskytte nationale mindretal i OSCE-området. Konflikter efter den kolde krigs afslutning opstår i stadigt højere grad som følge af spændinger mellem forskellige etniske grupper, og OSCE arbejder derfor aktivt indenfor dette område. I 2005 aflagde højkommissæren rapport fra besøg i en række OSCE-lande herunder Estland, Letland, Kirgizistan og Kosovo (Serbien-Montenegro). Højkommissæren fremhæver dårlig skoleundervisning og dårligt politiarbejde som centrale problemer og har foreslået, at arbejdet i 2006 fokuseres på oprettelsen af inter-etniske politistyrker samt undervisning på mindretalenes sprog i skolerne. Højkommissæren er også i gang med at undersøge, om hans erfaringer og anbefalinger kan finde anvendelse i problemstillinger relateret til de såkaldte nye mindretal, som omfatter befolkningsgrupper bestående af indvandrere og flygtninge.

9. OSCE I FELTEN

OSCE er repræsenteret i 17 lande. OSCE's feltmissioner bidrager til at styrke samarbejdet med landene indenfor alle dets tre dimensioner. Eksempler omfatter praktisk bistand til støtte for retsvæsen, valg, mediefrihed, menneske- og mindretalsrettigheder, civilsamfund, god regeringsførelse, ligestilling, korruptionsbekæmpelse og udvikling af små og mellemstore virksomheder. Også politireform og -uddannelse er blevet stadig vigtigere aktivitetsområder.

På Balkan er de forholdsvis store OSCE-missioner fortsat involveret i demokratiopbygning, forsoning og tilbagevenden. I Kosovo vil OSCE de kommende år skulle spille en vigtig rolle bl.a. med monitorering efter en afklaring af Kosovos status.

I Centralasien er OSCE's rolle på det seneste blevet mere synlig efter omvæltningerne i Kirgizistan og de voldelige begivenheder i Uzbekistan. OSCE's kritik og krav om en uvildig undersøgelse af begivenhederne i den uzbekiske by Andijan i maj 2005 har ført til vanskelige vilkår

for OSCE's tilstedeværelse og aktiviteter i landet.

I Georgien og Moldova bistår OSCE med mægling i konflikterne i henholdsvis Sydossetien og Transnistrien. OSCE er også via den særlige Minsk-gruppe og en personlig repræsentant, der forestår overvågning af kontaktlinien mellem Armenien og Azerbajdjan, involveret i konfliktløsningen i Nagorno-Karabakh.

I Belarus har missionen en monitorerende funktion og forsøger bl.a. at understøtte den vigtige opbygning af civilsamfundet. I Ukraine hjælper OSCE's projektkoordinator reformprocessen på vej gennem en række konkrete projekter ikke mindst inden for demokrati og menneskerettigheder.

10. DEN PARLAMENTARISKE FORSAMLING

Der er en høj grad af parallelitet mellem arbejdet i den Parlamentariske Forsamling (PA) og indsatsen i OSCE i øvrigt. Der er derfor gode muligheder for at drage nytte af og gensidigt understøtte hinandens arbejde. Det gælder også særlige danske prioriteter.

Mest iøjnefaldende er fortsat den store fælles indsats i forbindelse med OSCE's også i år talrige valgobservationer under ODIHR's ledelse, senest i forbindelse med de vigtige valg i Belarus og Ukraine i marts i år. Under PA's årlige samling i Washington i juli 2005 fremlagdes endvidere på initiativ fra en dansk OSCE-parlamentariker en resolution vedr. et andet dansk prioriteret område: overholdelse af menneskerettighederne i kampen mod terrorisme.

Endelig skal den særlige debat under PA's vintersamling i februar i år fremhæves, hvor parlamentarikerne under overskriften »Den aktuelle verdenskrise vedrørende ytringsfrihed og respekt for religiøse overbevisninger« drøftede et aktuelt emne på OSCE's og hele verdenssamfundets dagsorden. Debatten var konstruktiv, og der blev afgivet en række informative og stærke indlæg fra bl.a. dansk side.

Hermed slutter redegørelsen.
